Het Gilde van Vrijwillige Molenaars

De Bonkelaar

Nummer 55

Tiel, februari 2019

Beste molenaars,

MEDEDELINGEN VANUIT HET (LANDELIJK) BESTUUR

Als deze Bonkelaar weer bij jullie in de mailbox binnenkomt, zitten we alweer ruim een maand in het jaar 2019 en hebben we al wat zaterdagen gehad waarop de wind zich nauwelijks liet zien en ook de eerste stormen van het jaar hebben onze Gelderse molens en molenaars voorbij zien komen. Maar wij hopen dat jullie het jaar weer goed begonnen zijn en tijdens de stormen geen schade aan jullie molens hadden.

In deze Bonkelaar kunnen jullie weer lezen welke activiteiten er georganiseerd worden en als eerste volgen enkele korte mededelingen vanuit het (landelijk) bestuur:

- Er zijn dit keer geen speciale mededelingen uit het landelijk bestuur, maar wel willen we langs deze weg nog een keer onder de aandacht brengen dat men binnen het landelijk bestuur op zoek is naar versterking. Mocht je als bestuurder het landelijk bestuur willen helpen, neem dan contact op met de voorzitter Erik Kopp: telefonisch 06-51057374 of voorzitter@vrijwilligemolenaars.nl.
- Helaas moeten we bij het verschijnen van deze Bonkelaar weer melden dat een van onze collega molenaars overleden is. In dit geval gaat het om Roelof Lubbers. Roelof werd in november 2007 lid van het Gilde en begon met zijn opleiding. Op 15 maart 2010 slaagde hij voor het landelijk examen op Pelmolen Ter Horst in Rijssen, waarna hij als molenaar actief was op de Zwiepse Molen te Zwiep. Wij wensen familie, vrienden en collega molenaars sterkte toe bij dit verlies.
- Maar dit keer ook een vrolijker bericht en wel het volgende: op 13 december j.l. heeft Dirk-Jan Abelskamp van molen Nooit Gedacht in Warnsveld uit handen van burgemeester van Zutphen, Annemieke Vermeulen, een Koninklijke onderscheiding gekregen vanwege zijn grote inzet als vrijwilliger voor molens en het molenbehoud. Op een bomvolle eerste zolder van de molen werden in aanwezigheid van familie en veel (molen)vrienden hem de versierselen opgespeld die horen bij een lid in de Orde van Oranje Nassau. Langs deze weg willen wij Dirk-Jan nogmaals feliciteren met deze wel verdiende Koninklijke onderscheiding.
- Een jaar geleden deden wij een oproep voor een veiligheidscoach van de afdeling Gelderland, die de open gevallen plek van Gerrit van de Pol weer in zou kunnen vullen, tot op dit moment heeft zich nog niemand gemeld voor deze functie binnen onze afdeling. Daarom dan ook nogmaals de volgende oproep: mocht er zich iemand geroepen voelen om ook veiligheidscoach voor de afdeling Gelderland te worden, dan kan hij of zij zich per mail opgeven bij Petro van Doorne: petrovandoorne@kpnmail.nl
- Onderhoudssubsidie: zoals wij jullie in de vorige Bonkelaars medegedeeld hebben of jullie in het blad ïDe Gelderse Molenò van de Stichting Vrienden van de Gelderse Molen (SVGM) hebben kunnen lezen, is de subsidieregeling voor molens zo geregeld dat er voor onderhoud en het laten draaien van molens één vast bedrag van ú 2000 per jaar uitgekeerd wordt door de Provincie. Vergeet jullie eigenaren niet aan te geven dat ze deze subsidie voor dit jaar weer aan moeten vragen, om het uitbetaald te krijgen. Willen jullie hier meer over lezen, kijk dan eens op de site van de provincie Gelderland: https://www.gelderland.nl/6772-Molens-stoomgemalen-en-waardenkaarten

VOORJAARSEXCURSIE NOORD-HOLLAND 30 MAART 2019

De voorjaarsexcursie reist op zaterdag 30 maart 2019 af naar Noord Holland. Er valt veel te zien in dit molenrijk gebied, maar we gaan niet alleen toeristische molens bezoeken. We hebben een vijftal interessante industriemolens uitgezocht waar de historische ambacht nog bedreven wordt.

Ons eerste bezoek zullen we brengen aan molen ó**De Admiraalô** aan de Noordhollandschkanaaldijk 21 in Amsterdam. Op een prachtige locatie staat hier nog de laatste krijtmolen van Nederland. De molen is vernoemd naar Elizabeth Admiraal die, in 1792 op 90 jarige leeftijd, deze molen liet bouwen. In 1967 is de molen gerestaureerd en werd de stichting ó Krijtmolen dÁdmiraalô gevormd. Sinds die tijd draait de molen regelmatig. Met zijn bijzondere gaandewerk wordt er af en toe nog voor productie gemaald. Het bovenwiel dat op de wiekenas bevestigd is, grijpt in een kleiner wiel ó de bovenbonkelaarô die op zijn beurt weer zorgt voor de aandrijving van de ó koningsspilô Aan de onderzijde van de koningsspil is de ó onderbonkelaarô te vinden, deze grijpt in het grotere ó steenwielô Dit grote wiel drijft op de begane grond twee grote stenen aan die de basis vormen voor de zogenaamde ó kollergangô

De molen wordt beheerd door molenaar Harm-Ydo Hilberink, naast molenaar is hij ook regisseur en kan helaas deze dag niet aanwezig zijn dus worden we ontvangen door bevriende vrijwillige molenaars. Na ontvangst met koffie en ambachtelijke gevulde koek mogen we het bouwwerk en de droogschuur bezoeken.

Parkeren: Aan het pad of aan de draadhekwerk zijde in het gras. Het beste is om de auto direct om te draaien zodat we bij vertrek geen chaos krijgen, het blijft toch Amsterdam!

De excursie heeft zijn vervolg richting Zaandam, een kleine 20 minuten rijden, waarbij we langs het Nationaal bekende Zaanse Hotel komen. Hier bezoeken we ó**De Held Jozua**ô een toegankelijke en prachtig in originele staat verkerende Paltrok molen. Wat deze molen uniek maakt is dat het ókrukwielô met ijzeren kammen gegoten is, als ingesleten kammen. We worden ontvangen door eigenaar Jaap Koeman en molenaar Theo Teeuw. Met zijn tweeën onderhouden zij De Held Jozua en met regelmaat wordt er nog gezaagd. In de bijgebouwen is een restaurant gevestigd waar we onze lunch zullen nuttigen.
Na de pauze vertrekken we richting Nauerna.

In Nauerna bezoeken we de Hennepkloppermolen ó**De Paauw**ô Een bijzonder ervaring is het om deze imposante molen te bezoeken, waar de nodige decibellen voor lief genomen moeten worden wanneer de Hennepklopper in bedrijf is. In dit uniek historische bouwwerk worden we ontvangen door de molenaars Bernhard IJskens en Alfonds van Schijndel. De molen met zijn gaandewerk is onlangs vakkundig herbouwd en gerestaureerd evenals het bijgebouw.
Parkeren: Na de brug op de dijk aan de linker zijde, hier zijn parkeerplaatsen gerealiseerd.

Nadat onze oren weer tot rust zijn gekomen vertrekken we naar pelmolen ó**Het Prinsenhof in Westzaan**ô Deze molen werd in 1722 gebouwd en is tot 1899 vol in bedrijf geweest voor het pellen van gerst tot gort. Het is de nog enige overgebleven complete pelmolen en functioneert nog steeds, het liefst op een 6 Bft Westenwindje. Het gevlucht is van deze molen is gigantisch met zijn 120 m2. In de molen waan je, je compleet in de 18e eeuw en zullen we ervaren hoe intensief het pelwerk was en nog steeds is. Hopelijk hebben we deze dag een goed pelwindje! Molenaar Bart Nieuwenhuis met zijn molenaars en vrijwilligers zullen ons ontvangen. Bart is timmerman en werkte mee aan de restauratie van Molen De Paauw en vele andere molens in het Westzaan.

Parkeren: Aan de J.J. Allanstraat, loop over het Relkepad naar de molen (volg bordje ñNAAR DE MOLEN, zie linker foto).

Als afsluiter van de dag brengen we een bezoek aan molen ó**De Schoolmeester**ô waar we ontvangen worden door het molenaarsduo Arie en Ron Butterman. Molen De Schoolmeester is de laatste nog op windwerkende papiermolen ter wereld. In 1692 werd de molen gebouwd en is nu nog dagelijks in gebruikt. Aan de waterkant bevindt zich de zogenaamde óvoddenschuurô waar de lompen en andere grondstoffen binnenkomen. Deze worden met de hand gesorteerd en in het scheurhok in kleine stukjes gescheurd, om vervolgens in de kapperij verder te worden fijngehakt. In de kapperij staat een stamperton met een metalen bodem die op een stuitblok ronddraait. De stampers worden door een wentelas met spaken, aan de vuisten opgetild om vervolgens door hun gewicht naar beneden te vallen. De molen is een houten zeskantige stellingmolen zonder ondertafelement. De zeskantstijlen lopen door tot onder de stelling waar ze op penanten op de begane grond staan. Al met al een indrukwekkende molen.

Met een bezoek aan deze unieke, authentieke molens op pittoreske plekjes, belooft het een bijzondere molenexcursie te worden. **Zaterdagochtend 30 maart zijn wij vanaf 09:15 uur welkom op molen De Admiraal aan de Noordhollandschkanaaldijk 21 in Amsterdam.**
Tip i.v.m. de route : soms doet Tom Tom moeilijk. Eerst de sneeuwbalweg invoeren. Dan eventueel de Noordhollandschkanaaldijk of gewoon doorrijden tot aan de Buiksloterdijk (zaanse huisjes). Daar naar rechts en voor het kleine bruggetje weer naar links de kanaaldijk op.

De kosten voor deze excursie bedragen ú 27,50 p.p. Inbegrepen zijn entree, koffie/thee en lunch, rondleidingen en een bedankje voor de gasgevende molenaars. Deze kosten kunnen s'morgens bij aankomst op de admiraal betaald worden.
Opgave voor deze excursie graag vóór 20 Maart: Per mail: josbetting@ziggo.nl of telefonisch 0622908213
Bij het inschrijven gelden de volgende voorwaarden: maximaal aantal deelnemers is 60 personen; bij meer opgaven dan de maximale 60 personen schuiven introducees door naar de wachtlijst en als er dan nog te veel aanmeldingen zijn schuiven de niet-Gelderse leden door naar de wachtlijst. Bij het doorschuiven geldt altijd ñwie als laatste zich aangemeld heeft, schuift als eerste door naar de wachtlijstò. Oftewel ben er snel bij en: **geef je voor de 20ste maart op**!

CONTACTAVOND AFDELING GELDERLAND OP WOENSDAG 10 APRIL 2018 TE KESTEREN

Op woensdagavond 10 april a.s. staat de contactavond van de afdeling Gelderland weer op het programma, waarvoor wij graag onze molenaars en leerling molenaars uitnodigen. Deze avond willen we weer samen met jullie kijken naar het wel en wee binnen de afdeling Gelderland en het Gilde. Maar ook genieten van de molen(s), in dit geval molen De Zwaluw: Deze nagenoeg geheel nieuwe stellingmolen op het industieterrein 't Panhuis werd in 2002/2003 gebouwd en is op 2 juni 2003 in bedrijf gesteld. De bedoeling was een uit Duitsland gehaalde molen te herbouwen, maar door de slechte staat van dit materiaal zijn alleen delen van het onder- en boventafelement en de beide voeghouten in de nieuwe constructie opgenomen. Ook nagenoeg het

gehele gaande werk is nieuw, want alleen het bovenwiel en de vangbalk zijn nog afkomstig uit de gesloopte Duitse Molen. Met de molen gemalen tarwemeel wordt in het restaurant/winkelcomplex in de onderbouw verkocht en als vers gebakken pannenkoeken geserveerd.
Bij windstilte kan worden gemalen met een koppel Franse stenen, die door een dieselmotor uit 1920 kan worden aangedreven.
Na het bezoek aan de molen zullen we aan de hand van een presentatie weer kijken naar het wel en wee binnen Gilde en afdeling. Gerrit Pol, voorzitter van de Stichting Vrienden van de Gelderse Molen, is weer aanwezig om de sabelijzerinsignes uit te reiken aan de geslaagde molenaars uit 2018 en jubilerende molenaars binnen het Gelderse. Tot nu toe werden alleen de molenaars die een 25 jarig molenaarsjubileum hadden gehuldigd, maar dit jaar zullen ook de molenaars die 40 jaar of meer onze Gelderse Molens draaiend houden gehuldigd worden.

Wij nodigen jullie dan ook uit voor deze contactavond op woensdag 10 april in Molen De Zwaluw te Kesteren, Aanvang avond 19:45 uur. Ontvangst vanaf 19:30 uur

In verband met de organisatie van deze avond, a.u.b. uiterlijk woensdag 3 april opgeven bij Petro van Doorne, per mail: petrovandoorne@kpnmail.nl

Kom met zôn allen naar Kesteren voor een avondje Gelders molenleven!

AANMELDEN VOOR EXAMENS

De sluitingsdatum voor het aanmelden voor de landelijke najaarsexamens 2019 is **1 maart**; de toelatingsexamens hiervoor zijn eind april/begin mei. Aanmelden dient schriftelijk te gebeuren door middel van een verklaring van de instructeur (kan op het voorblad maalboekje geschreven worden of als aparte brief bijgesloten worden). Bij de opgave dient het volledig ingevulde maalboekje, inclusief het voorblad opgestuurd te worden naar Henk van der Graaf, Silostraat 10, 7101 EJ Winterswijk.
Aanmelden kan men als men minimaal 1 jaar lid is van het Gilde van Vrijwillige Molenaars, minimaal 150 praktijkuren heeft (waarvan 30 op molens met een andere functie of type en andere instructeur) en men moet 18 jaar zijn op de eerste dag van de examenperiode en dat is 15 september voor de najaarsexamens. Tevens moet men in het maalboekje afgetekend hebben dat men de valbeveiligingsinstructie gevolgd heeft. Dit is een verplichte toelatingseis die vanuit het Gilde vastgesteld is voor het aanmelden voor de (toelatings)examens

VALBEVEILIGINGS- EN EHBO-DAG VOOR INSTRUCTEURS, STAGEMOLENAARS EN GASTMOLENAARS 15 JUNI TE ???LOCATIE NOG NIET BEKEND???

Op zaterdag 15 juni organiseren wij weer een valbeveiligings- en EHBO-bijeenkomst voor instructeurs, stagemolenaars en gastmolenaars. Op molen ???locatie nog niet bekend??? wordt deze dag gehouden. De dag staat dus niet alleen in het teken van de valbeveiliging, maar er zal ook aandacht besteed worden aan EHBO in en rond de molen en krijgen wij uitleg over reanimatie.
Voor de verdere organisatie van een en ander moeten wij weten hoeveel instructeurs, stagemolenaars en gastmolenaars er komen. Daarom dan ook de vraag om jullie uiterlijk 2 juni op te geven bij: Petro van Doorne;
per mail: : petrovandoorne@kpnmail.nl of 06-19195460.

THEORIEAVONDEN

Zoals jullie weten organiseren wij als afdeling iedere derde woensdag van de maand een theorieavond op molen De Kroon te Arnhem. Op deze avonden behandelen wij in één seizoen (september tot en met juni) alle zaken die een molenaar voor het (toelatings-)examen moet weten aan de hand van presentaties. Op deze avonden worden Veiligheid, Het Weer, Bovenassen en Wieksystemen, Vang, Kruiwerken, Molentypes (Deel 1 en 2), Molenfuncties (Deel 1 en 2) en Onderhoud behandeld door instructeur Eep Top en de avond over het Weer door Petro van Doorne.
Gezien het feit dat enerzijds de instructie over het werken met een valbeveiliging ingevoerd is als toelatingseis voor het (toelatings-)examen voor onze leerling molenaars en anderzijds de valbeveiligingsdagen voor onze (leerling-)molenaars nauwelijks aanmeldingen kregen, hebben we besloten om de valbeveiligingsinstructie en het werken daarmee te behandelen op de laatste theorieavond van het seizoen, de avond over het Onderhoud. Oftewel op de derde woensdagavond in juni hebben onze leerling molenaars, die de instructie nog niet gevolgd hebben, de mogelijkheid om de instructie en het werken met de valbeveiliging te volgen. Omdat de opleiding tot molenaar gemiddeld zoôn twee tot drie jaar duurt, heeft men minstens tweemaal de mogelijkheid om de valbeveiligingsinstructie te volgen.

STORMENDJES

- Geef aan Jos Betting door op welke molen je draait als (leerling) molenaar, want wij hebben het overzicht van õop welke molen wordt door welke molenaars gedraaidò nog niet compleet. Daarom langs deze weg nogmaals het verzoek om door te geven op welke molen jullie draaien. Jos is te bereiken per mail via het mail-adres josbetting@ziggo.nl of per telefoon op het nummer 06-22908213
- Op zaterdag 25 mei a.s. organiseert de Stichting Vrienden van de Gelderse Molen (SVGM) weer een busexcursie voor hun donateurs en deze gaat dit keer richting Schiedam en Delft, waar windgedreven molens met verschillende molenfuncties bezocht worden. Deelname aan deze excursie staat in eerste instantie open voor donateurs van de SVGM, maar ook dit jaar kunnen weer (leerling) molenaars van onze afdeling deelnemen. Nadere info over deze busexcursie volgt in een extra editie van de Bonkelaar medio eind maart tegelijk met oproep voor de contactavond van 10 april 2019.
- Vecht samen met de Stichting Vrienden van de Gelderse Molen, die ons ook helpt en steunt bij het opleiden van onze molenaars, voor het behouden van onze water- en windgedreven molens. Dit kunnen jullie doen door donateur te worden van de SVGM. Dit kan al voor een bedrag van minimaal ú 20,- per jaar (personen tot 18 jaar minimaal ú 8,- per

jaar), waarvoor je dan viermaal per jaar het tijdschrift ñDe Gelderse Molenò ontvangt met veel molen- en molengerelateerd-nieuws uit de provincie. Voor meer info over donateursschap en het tijdschrift zie de site van de SVGM, te weten: http://www.geldersemolen.nl

- Adres, telefoonnummer of e-mailadres gewijzigd? Geef het door aan de ledenadministratie van het Gilde van Vrijwillige Molenaars, te weten Willem Boender (ledenadministratie@vrijwilligemolenaars.nl) of verander dit zelf op de website als men inlogt en naar ñMijnGVMò gaat en vervolgens naar ñmijn gegevensò. Als afdeling gebruiken wij namelijk het e-mailadressenbestand van het Gilde, dus daar moet jullie e-mailadres of adres wel goed zijn, willen wij de Bonkelaar goed kunnen verzenden.
- Suggesties en mededelingen voor de volgende Bonkelaar graag voor 1 juli 2019 bij ons indienen. Redactie adres: Notarisappel 73, 4007 ZC Tiel. E-mail: petrovandoorne@kpnmail.nl of 06-19195460.

AGENDA

- Wo 20 feb. 2019 theorieavond, ñDe Kroonò Molentypes, Deel 1*
- Do 01 mrt. 2019 sluitingsdatum voor opgave najaarsexamens 2019
- Wo 20 mrt. 2019 theorieavond, ñDe Kroonò Molentypes, Deel 2*
- Za 30 mrt. 2019 Voorjaarsexcursie Noord-Holland
- Za 06 apr. 2019 Jaarvergadering Gilde van Vrijwillige Molenaars, Houtzaagmolen De Ster, Utrecht
- Wo 10 apr. 2019 Contactavond afdeling Gelderland, Kesteren
- Za 13 apr. 2019 Algemene Vergadering De Hollandsche Molen, Amersfoort
- Wo 17 apr. 2019 theorieavond, 'De Kroon': Molenfuncties, Deel 1*
- Za 11 mei 2019 Nationale Molendag (enkele molens ook zondag 12 mei)
- Wo 15 mei 2019 theorieavond, 'De Kroon': Molenfuncties, Deel 2*
- Za 25 mei 2019 Busexcursie Stichting Vrienden van de Gelderse Molen naar Noord-Brabant, info volgt
- Za 15 juni 2019 Valbeveilings- en EHBO-dag voor instructeurs, stage- en gastmolenaars
- Wo 19 jun. 2019 theorieavond, 'De Kroon': Onderhoud/**Valbeveiliging***
- Wo 18 sep. 2019 eerste theorieavond na de vakantie, ñDe Kroonò Veiligheid*

* = aanvang avonden 20:00 uur